

Ανωνυμοποιημένο κείμενο

Μετάφραση

C-163/21 - 1

Υπόθεση C-163/21

Αίτηση προδικαστικής απόφασης

Ημερομηνία καταθέσεως:

11 Μαρτίου 2021

Αιτούν δικαστήριο:

Juzgado Mercantil 7 de Barcelona (Ισπανία)

Ημερομηνία της διατάξεως του αιτούντος δικαστηρίου:

21 Φεβρουαρίου 2020

Ενάγοντες:

AD κ.λπ.

Εναγόμενες:

PACCAR Inc

DAF TRUCKS NV

DAF Trucks Deutschland GmbH

Juzgado Mercantil 7 de Barcelona (εμποροδικείο αριθ. 7 Βαρκελώνης, Ισπανία)

[παραλείπόμενα]

[παραλείπόμενα] [προσδιορισμός του δικαστηρίου, της διαδικασίας και των διαδίκων]

ΔΙΑΤΑΞΗ

(ΑΙΤΗΣΗ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΣ)

Βαρκελώνη, 21 Φεβρουαρίου 2020.

[παραλειπόμενα] [προσδιορισμός του δικαστικού λειτουργού και της διαδικασίας] Σύμφωνα με το άρθρο 19, παράγραφος 3, στοιχείο β΄, της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (στο εξής: ΣΕΕ), το άρθρο 267 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: ΣΛΕΕ) καθώς και το άρθρο 4bis του Ley Orgánica del Poder Judicial (οργανικού νόμου περί του οργανισμού των δικαστηρίων· στο εξής: LOPJ), καθίσταται αναγκαία η εκ μέρους του Δικαστηρίου ερμηνεία του άρθρου 5, παράγραφος 1, της οδηγίας 2014/104/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Νοεμβρίου 2014, και προς τον σκοπό αυτό υποβάλλεται το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα. **[σελ. 2 του πρωτοτύπου]**

ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Η ειδική διαφορά. Τα επιχειρήματα των διαδίκων

- 1 Στις 25 Μαρτίου 2019, οι πληρεξούσιοι δικηγόροι της AD και 44 άλλων εναγόντων, υπό την ιδιότητά τους ως αγοραστών φορτηγών που emπίπτουν στο καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής της αποφάσεως της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 17ης Ιουλίου 2016, ζήτησαν να τους επιτραπεί η πρόσβαση στα αποδεικτικά στοιχεία τα οποία έχουν υπό τον έλεγχό τους οι εταιρίες PACCAR Inc, DAF Trucks N.V και DAF Trucks Deutschland GmbH, δυνάμει των άρθρων 283bis του Ley de Enjuiciamiento Civil (ισπανικού κώδικα πολιτικής δικονομίας· στο εξής: κώδικας πολιτικής δικονομίας), ήτοι την εθνική κανονιστική ρύθμιση περί μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο της οδηγίας 2014/104/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Νοεμβρίου 2014, σχετικά με ορισμένους κανόνες που διέπουν τις αγωγές αποζημίωσης βάσει του εθνικού δικαίου για παραβάσεις των διατάξεων του δικαίου ανταγωνισμού των κρατών μελών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, άρθρα 5 έως 8 σχετικά με την κοινοποίηση αποδεικτικών στοιχείων.
- 2 Ειδικότερα, η αίτηση αφορά την πρόσβαση στα εξής αποδεικτικά στοιχεία:

1) ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΑΡΑΓΟΜΕΝΩΝ ΜΟΝΤΕΛΩΝ

Κατάλογος των μοντέλων που παράγονταν από την DAF κατά το χρονικό διάστημα από την 1η Ιανουαρίου 1990 έως τις 30 Ιουνίου 2018, ταξινομημένων ανά έτος και σύμφωνα με τα ακόλουθα χαρακτηριστικά, τα οποία χρησιμοποιούνται ευρέως στην Ισπανία από επίσημους φορείς για την ταξινόμηση των οχημάτων και τη διαβίβαση εθνικών στατιστικών στοιχείων:

Μεσαία οχήματα: από 5,9 έως 13,9 τόνους

Ημιβαρέα οχήματα από 14 έως 18 τόνους με κινητήρα

ισχύος:

Από 170 έως 230 ίππους

Από 231 έως 300 ίππους

Βαρέα οχήματα άνω των 18 τόνων με κινητήρα

ισχύος:

Από 200 έως 300 ίππους

Από 301 έως 360 ίππους

Από 361 έως 420 ίππους

Από 421 έως 500 ίππους

Από 501 έως 700 ίππους

Άνω των 700 ίππων

Ελκυστήρες με κινητήρες ισχύος:

Από 200 έως 300 ίππους

Από 301 έως 360 ίππους

Από 361 έως 450 ίππους

Από 451 έως 500 ίππους

Από 501 έως 600 ίππους

Άνω των 700 ίππων

Οχήματα έργου και ειδικά οχήματα, διαφόρων ειδών

έλξης: 4x2, 4x4, 6x4, 6x6, 8x4, 8x6, 8x8, 10x4. [σελ. 3 του πρωτοτύπου]

Δεν είναι αναγκαία η αναφορά στα διαφορετικά είδη θαλάμου επιβατών (όσον αφορά τις κεφαλές των ελκυστήρων) ή αμαξώματος (όσον αφορά τα μη αρθρωτά οχήματα). Η ονομασία των μοντέλων που περιλαμβάνονται στον εν λόγω κατάλογο θα πρέπει να ταυτίζεται με την εμπορική ονομασία που χρησιμοποιείται στους τιμοκαταλόγους και στους ενημερωτικούς καταλόγους που προορίζονται για το κοινό και τους χρήστες και όχι με τις εσωτερικές ονομασίες που χρησιμοποιούνται συνήθως κατά το στάδιο σχεδιασμού από τους παραγωγούς, ώστε να μπορεί να διαπιστωθεί η συνέχιση της παραγωγής του μοντέλου ή του είδους μοντέλου.

2) ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑΚΕΣ ΤΙΜΕΣ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΩΣ (ή ΜΙΚΤΕΣ ΤΙΜΕΣ)

Οι εργοστασιακές τιμές μεταβίβασης (όπως καλούνται επίσης οι «μικτές τιμές») ή οι τιμές μεταβίβασης της μητρικής εταιρίας ή της ενδιάμεσης εταιρίας (κατά

περίπτωση και εφόσον υπάρχει) για καθένα από τα μοντέλα που αναφέρονται ανωτέρω, υπό 1, η τιμολόγηση των οποίων πραγματοποιείται στον εισαγωγέα, στον αντιπρόσωπο ή στην ισπανική θυγατρική εταιρία που μεταβιβάζει εν τέλει στον τελικό χρήστη ή πελάτη.

3) DELIVERY COST «Total Delivery Cost» για καθένα από τα μοντέλα που περιλαμβάνονται στον ως άνω κατάλογο.

Πρόκειται για συνηθισμένο έγγραφο (για το οποίο χρησιμοποιείται συχνά η ως άνω αγγλική ονομασία) το οποίο καταρτίζουν όλοι οι παραγωγοί οχημάτων (τόσο βαρέων όσο και επιβατικών ή εμπορικών οχημάτων) και περιλαμβάνει ανάλυση του κόστους για κάθε στάδιο της διαδικασίας σχεδιασμού και παραγωγής, συμπεριλαμβανομένου του κόστους των μελετών που προηγήθηκαν, των αρχικών και μεταγενέστερων σταδίων παραγωγής, καθώς και των δοκιμών επικυρώσεως.

Ενδεικτικά, οι πληροφορίες που πρέπει να περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον αναγράφονται στον ακόλουθο πίνακα:

Σκοπός B	Φορηγό A	Φορηγό
Προγραμματισμός προϊόντος [...]	6 700 €	7 300 €
Προκαταρκτική ανάλυση του ανταγωνισμού	600 €	900 € [...]
Ψηφιακή ανάπτυξη του έργου [...]	7 000 €	5 800 €
Φυσική ανάπτυξη του έργου (πρωτότυπα) [...]	8 000 €	7 100 €
Προσωπικό αναπτύξεως [...]	3 000 €	4 200 €
Φυσικές επικυρώσεις	12 000 €	13 500 € [...]
Εξωτερικές αναθέσεις [...]	4 000 €	4 100 €
Κόστος υλικού [...]	28 000 €	29 200 €
Κόστος παραγωγής (γραμμή παραγωγής)	600 €	640 € [...]
Εφοδιαστική [...]	1 500 €	1 500 €

Φόροι και δασμοί [...]	3 000 €	3 100 €
Παράδοση στον πελάτη	400 €	400 € [...]
Συνολικό κόστος [...]	74 800 €	77 740 €

3 Το αίτημα των εναγόντων στηρίζεται στα επιχειρήματα που εκτίθενται συνοπτικώς ως εξής:

α) Με την απόφαση της 19ης Ιουλίου 2016, υπόθεση ΑΤ.39824 – Φορτηγά (στο εξής: απόφαση), η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (στο εξής: Επιτροπή) επέβαλε κυρώσεις για παράβαση του δικαίου του ανταγωνισμού διαπραχθείσα από τους κυριότερους Ευρωπαίους παραγωγούς μεσαιών και [σελ. 4 του πρωτοτύπου] βαρέων φορτηγών, η οποία έλαβε χώρα κατά την περίοδο από 17/1/97 έως 18/1/11 και συνίστατο σε ρυθμίσεις σχετικά με τις τιμές και τις αυξήσεις της μικτής τιμής για τα φορτηγά στο σύνολο του ευρωπαϊκού χώρου, καθώς και το χρονοδιάγραμμα και τη μετακύλιση των δαπανών για την εισαγωγή τεχνολογιών χαμηλών εκπομπών που απαιτούνται από τα πρότυπα Euro 3 έως 6. Αποδέκτες της ως άνω αποφάσεως είναι η DAF και οι επιχειρήσεις του ομίλου της.

β) Οι απαιτούμενες προϋποθέσεις για την προσήκουσα εκτίμηση του παραδεκτού της ασκήσεως των επίμαχων αγωγών αποζημιώσεως πληρούνται στο σύνολό τους:

- Η ύπαρξη της συμπράξεως.
- Η πρόκληση ζημίας.
- Η αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της παράνομης συμπεριφοράς και της ζημίας.
- Ότι το πρόσωπο που ασκεί την αγωγή έχει την ιδιότητα του ζημιωθέντος ή έχει υπεισέλθει στη θέση του τελευταίου.
- Η δυνατότητα καταλογισμού της ζημιογόνου συμπεριφοράς στις εταιρίες του ΟΜΙΛΟΥ DAF κατά των οποίων ασκείται αγωγή.

γ) Προς διασφάλιση του δικαιώματος πλήρους αποζημιώσεως, πρέπει να προηγηθεί ακριβής ποσοτικός προσδιορισμός της ζημίας η οποία μπορεί να λαμβάνει τη μορφή μίας εκ των τριών γενικών κατηγοριών που ακολουθούν:

- Να αφορά υπερτιμολόγηση.
- Να προκύπτει από την αυξημένη κατανάλωση.
- Να σχετίζεται με τους τόκους.

δ) Λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι επηρεάζεται η ευρωπαϊκή αγορά στο σύνολό της, είναι αδύνατη η εφαρμογή μεθόδων συγκρίσεως με στοιχεία από άλλες αγορές ή πανομοιότυπους ή παρόμοιους τομείς άλλων αγορών στην ίδια γεωγραφική περιοχή (επηρεάζεται ο ευρωπαϊκός χώρος συνολικά, καθόσον εμπλέκονται όλοι πρακτικά οι παραγωγοί) ή από την ίδια αγορά σε άλλες γεωγραφικές περιοχές (λόγω των διαφορετικών τεχνικών και κανονιστικών απαιτήσεων, εξαιτίας των οποίων δεν συντρέχει η αναγκαία ομοιογένεια που θα επέτρεπε τη σύγκρισή τους), και επομένως το μόνο μέσο για τη διερεύνηση της τεχνητής αυξήσεως των τιμών συνεπεία της συμπράξεως είναι η διαχρονική σύγκριση των συνιστώμενων τιμών κατά τα χρονικά σημεία «πριν/κατά/μετά» την περίοδο της συμπράξεως.

ε) Περαιτέρω, πρέπει να προσδιοριστεί με σαφήνεια και ακρίβεια πώς ακριβώς ορίζεται η μικτή και η καθαρή τιμή, προκειμένου να μπορεί, επιπλέον, να καθοριστεί πλήρως ο αντίκτυπος στον τελικό πελάτη – για τους σκοπούς της παρούσας διατάξεως, θα λάβουμε ως δεδομένο ότι η μικτή τιμή είναι η εργοστασιακή τιμή μεταβιβάσεως (ή η τιμή exworks όσον αφορά ορισμένους εμπορικούς όρους) προς την οντότητα από την οποία ξεκινά η διάθεση στην αγορά. Όσον αφορά την καθαρή τιμή, αυτή νοείται ως η τιμή που θα καταβάλει τελικά ο πελάτης για την αγορά του οχήματος. Εξάλλου, θα πρέπει να γνωστοποιηθεί το κόστος παραγωγής, δεδομένου ότι οι συμφωνίες ενδέχεται να έχουν επιφέρει πολύ μεγαλύτερες αυξήσεις του ακαθάριστου περιθωρίου κέρδους από εκείνες που επήλθαν συνεπεία της συμφωνίας περί καθορισμού των μικτών τιμών.

στ) Από τα προεκτεθέντα προκύπτει σαφώς η αναγκαιότητα της κοινοποίησης εκ μέρους των εναγομένων των εγγράφων που ζητήθηκαν στο αιτητικό της αγωγής.

- 4 Στις 7 Οκτωβρίου 2019 έλαβε χώρα η επ' ακροατηρίου συζήτηση, στο πλαίσιο της οποίας πραγματοποιήθηκε ακρόαση των εναγομένων κατά των οποίων στρέφεται το αίτημα προσβάσεως. [σελ. 5 του πρωτοτύπου]
- 5 Κατά την ως άνω επ' ακροατηρίου συζήτηση, οι εναγόμενες αντέκρουσαν το αίτημα προβάλλοντας, κατ' ουσίαν, επιχειρήματα βασιζόμενα στην έλλειψη ενεργητικής νομιμοποίησης ορισμένων εκ των εναγόντων, στην έλλειψη κατά τόπον αρμοδιότητας του δικαστηρίου, στην έλλειψη παθητικής νομιμοποίησης ορισμένων εκ των εναγομένων λόγω του ότι ουδέποτε παραβίασαν την απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, στην ύπαρξη αμφιβολιών ως προς το κατά πόσον συντρέχει περίπτωση υπερτιμής ή υπερκαταναλώσεως, στην έλλειψη αναλογικότητας του αιτήματος καθώς και στην ανάγκη λήψεως μέτρων διαφυλάξεως του απορρήτου, επισημαίνοντας, τέλος, ότι ορισμένα έγγραφα θα έπρεπε να καταρτιστούν ad hoc.

Η εξέταση του προδικαστικού ερωτήματος

- 6 Σύμφωνα με το άρθρο 4bis LOPJ, με διάταξη της 11ης Νοεμβρίου 2019 δόθηκε στους διαδίκους κοινή προθεσμία 10 ημερών προκειμένου να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους επί της υποβολής ενώπιον του Δικαστηρίου αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως βάσει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ.
- 7 Οι ενάγοντες κατέθεσαν υπόμνημα σχετικά με το προδικαστικό ερώτημα στις 2 Δεκεμβρίου 2019, δηλώνοντας την αντίθεσή τους στην υποβολή του. Θεωρούν ότι η έννοια της κοινοποίησης αποδεικτικών στοιχείων στην οποία αναφέρονται η ως άνω οδηγία και το άρθρο 283bis του ισπανικού κώδικα πολιτικής δικονομίας πρέπει να ερμηνεύεται διασταλτικά, και ως εκ τούτου η «κοινοποίηση αποδεικτικών στοιχείων» δεν μπορεί να συνίσταται στην παροχή πληροφοριών χωρίς να προηγείται διαλογή, ώστε να επιβαρύνονται οι ζημιωθέντες με το καθήκον αναζητήσεως και επιλογής στοιχείων τα οποία έχουν κατ' ανάγκη και αναπόφευκτα αποτελέσει αντικείμενο άμεσης επεξεργασίας εκ μέρους του παραβάτη και είναι άμεσα προσβάσιμες στον τελευταίο, γεγονός που τον υποχρεώνει να παρέχει κάθε προϋπάρχουσα πληροφορία που έχει υπό τον έλεγχό του με προσήκοντα και εύληπτο τρόπο.
- 8 Οι εναγόμενες κατέθεσαν υπόμνημα στις 3 Δεκεμβρίου 2019, με το οποίο, καίτοι δεν εξέφρασαν αντίθεση ως προς την υποβολή του προδικαστικού ερωτήματος, εκθέτουν συνοπτικά διάφορα επιχειρήματα τα οποία φρονούν ότι θα οδηγήσουν το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ερμηνεία του άρθρου 5 της οδηγίας σύμφωνα με την οποία δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι τα προβλεπόμενα στο εν λόγω άρθρο αιτήματα κοινοποίησης καταλαμβάνουν μη προϋπάρχοντα αποδεικτικά στοιχεία και, κατά συνέπεια, δεν μπορεί να ζητηθεί η κατάρτιση αποδεικτικών στοιχείων δυνάμει της εν λόγω διατάξεως, λαμβανομένου εξάλλου υπόψη ότι, σύμφωνα με τις αρχές της αναγκαιότητας, της αναλογικότητας και του λιγότερο επαχθούς μέτρου, τούτο θα μπορούσε να συνιστά υπέρμετρη επιβάρυνση των εναγομένων, πολύ μεγαλύτερη εκείνης που θα προέκυπτε στην περίπτωση της απλής κοινοποίησης εγγράφων.

ΣΚΕΠΤΙΚΟ

Η γενική προσέγγιση της νομικής διαμάχης υπό το πρίσμα του δικαίου [της] Ευρωπαϊκής Ένωσης

- 9 Το παρόν προδικαστικό ερώτημα αποσκοπεί στην κατανόηση του περιεχομένου και της εμβέλειας του συστήματος κοινοποίησης των αποδεικτικών στοιχείων που καθιερώνεται στην καλούμενη «οδηγία για τις αποζημιώσεις», και συγκεκριμένα στα άρθρα 5 έως 8 αυτής, στο μέτρο που το εν λόγω σύστημα, το οποίο εξειδικεύθηκε στην ισπανική εσωτερική έννομη τάξη με το άρθρο 283bis του κώδικα πολιτικής δικονομίας, είναι δικονομικής φύσεως, η δε χρησιμότητά του εκδηλώνεται τόσο στο παρόν όσο και στο μέλλον, όχι μόνο στο πλαίσιο της αγωγής [σελ. 6 του πρωτοτύπου] που αποτελεί το αντικείμενο της παρούσας

διαδικασίας, αλλά και στο πλαίσιο μεταγενέστερων διαδικασιών που αφορούν την ιδιωτική εφαρμογή του δικαίου ανταγωνισμού.

Οι εφαρμοστέες κανονιστικές ρυθμίσεις

- 10 Το υποβαλλόμενο προδικαστικό ερώτημα αφορά κατά βάση τις κανονιστικές ρυθμίσεις του δικαίου της Ένωσης που περιέχονται στο άρθρο 5, παράγραφος 1, της οδηγίας 2014/104/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Νοεμβρίου 2014, σχετικά με ορισμένους κανόνες που διέπουν τις αγωγές αποζημίωσης βάσει του εθνικού δικαίου για παραβάσεις των διατάξεων του δικαίου ανταγωνισμού των κρατών μελών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο ορίζει τα εξής:

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι σε διαδικασίες αγωγής αποζημίωσης εντός της Ένωσης, κατόπιν αιτήματος του ενάγοντος ο οποίος έχει υποβάλει τεκμηριωμένη αιτιολόγηση που περιέχει ευλόγως διαθέσιμα στοιχεία για πραγματικά περιστατικά και επαρκή αποδεικτικά στοιχεία ώστε να θεμελιωθεί παραδεκτή αξίωση αποζημίωσης, τα εθνικά δικαστήρια μπορούν να διατάξουν τον εναγόμενο ή τρίτο να κοινοποιήσει τα σχετικά αποδεικτικά στοιχεία τα οποία έχει υπό τον έλεγχό του, υπό τους όρους του παρόντος κεφαλαίου. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι τα εθνικά δικαστήρια είναι, κατόπιν αιτήματος του εναγομένου, σε θέση να διατάξουν τον ενάγοντα ή τρίτο να κοινοποιήσει τα σχετικά αποδεικτικά στοιχεία.

- 11 Όπως υπενθυμίζεται στην αιτιολογική σκέψη 4 της εν λόγω οδηγίας, το δικαίωμα αποζημίωσης στο δίκαιο της Ένωσης σχετικά με ζημίες από παραβάσεις του ενωσιακού και του εθνικού δικαίου του ανταγωνισμού απαιτεί από κάθε κράτος μέλος να έχει θεσπίσει διαδικαστικούς κανόνες που διασφαλίζουν την αποτελεσματική άσκηση του εν λόγω δικαιώματος. Η ανάγκη προβλέψεως αποτελεσματικών ένδικων βοηθημάτων προκύπτει επίσης από το δικαίωμα πραγματικής ένδικης προστασίας όπως ορίζεται στο δεύτερο εδάφιο του άρθρου 19, παράγραφος 1, της Συνθήκης για της Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ) και στην πρώτη παράγραφο του άρθρου 47 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- 12 Το άρθρο 283bis a, παράγραφος 1, του κώδικα πολιτικής δικονομίας, όπως προστέθηκε με το Real Decreto-ley 9/2017 (πράξη νομοθετικού περιεχομένου 9/2017), της 26ης Μαΐου 2017 (ΒΟΕ αριθ. 27/5/2017), το οποίο έχει εφαρμογή στην υπό κρίση υπόθεση δυνάμει της δεύτερης μεταβατικής διατάξεως, παράγραφος 2, ορίζει, χρησιμοποιώντας την ίδια διατύπωση με το άρθρο 5, παράγραφος 1, της ως άνω οδηγίας, ότι «[κ]ατόπιν αιτήματος του ενάγοντος ο οποίος έχει υποβάλει τεκμηριωμένη αιτιολόγηση που περιέχει ευλόγως διαθέσιμα στοιχεία για πραγματικά περιστατικά και επαρκή αποδεικτικά στοιχεία ώστε να θεμελιωθεί παραδεκτή άσκηση αγωγής αποζημίωσης για ζημίες που προέκυψαν από παραβάσεις του δικαίου του ανταγωνισμού, το δικαστήριο μπορεί να διατάξει τον εναγόμενο ή τρίτο να κοινοποιήσει τα σχετικά αποδεικτικά στοιχεία τα οποία

έχει υπό τον έλεγχό του, υπό τους όρους του παρόντος τμήματος. Το δικαστήριο μπορεί επίσης, κατόπιν αιτήματος του εναγομένου, να διατάξει τον ενάγοντα ή τρίτο να κοινοποιήσει τα σχετικά αποδεικτικά στοιχεία».

- 13 Η προαναφερθείσα πράξη νομοθετικού περιεχομένου 9/2017 δεν κατήργησε ρητώς το άρθρο 328 του κώδικα πολιτικής δικονομίας, το οποίο ορίζει ότι: 1. *Καθένας από τους διαδίκους μπορεί να απευθύνει προς τους λοιπούς διαδίκους αίτημα κοινοποίησης εγγράφων που δεν έχει στη διάθεσή του και τα οποία αφορούν το αντικείμενο της δίκης ή την αποτελεσματικότητα των αποδεικτικών μέσων.* 2. *Στο αίτημα περί κοινοποίησης θα πρέπει να επισυνάπτεται απλό αντίγραφο [σελ. 7 του πρωτοτύπου] του εγγράφου, σε περίπτωση δε που τούτο δεν υπάρχει ή δεν είναι διαθέσιμο, θα περιγράφεται με τη μέγιστη δυνατή ακρίβεια το περιεχόμενό του.* Το ως άνω νομοθέτημα δεν κατήργησε ρητώς ούτε το άρθρο 330 του κώδικα πολιτικής δικονομίας, κατά το οποίο: 1. *Με την επιφύλαξη των διατάξεων του παρόντος νόμου σχετικά με το προπαρασκευαστικό στάδιο της δίκης, τρίτοι μη διάδικοι καλούνται να κοινοποιήσουν έγγραφα που έχουν στην κατοχή τους μόνον όταν το δικαστήριο κρίνει, κατόπιν αιτήματος ενός εκ των διαδίκων, ότι η εκ μέρους του γνώση του περιεχομένου των εν λόγω εγγράφων είναι σημαντική για την έκδοση της αποφάσεως.*

Ερμηνευτικές αμφιβολίες του αιτούντος δικαστηρίου

- 14 Η κανονιστική ρύθμιση της οδηγίας και του κώδικα πολιτικής δικονομίας σχετικά με την κοινοποίηση των σχετικών αποδεικτικών στοιχείων αναφέρεται ρητώς στη δυνατότητα του επιληφθέντος δικαστηρίου να διατάξει, κατόπιν αιτήματος διαδίκου, τον εναγόμενο, τον ενάγοντα ή τρίτο να «κοινοποιήσει τα σχετικά αποδεικτικά στοιχεία τα οποία έχει υπό τον έλεγχό του».
- 15 Ως «αποδεικτικά στοιχεία» νοούνται, σύμφωνα με τον ορισμό του άρθρου [2], παράγραφος 13, της οδηγίας, *«όλα τα είδη αποδεικτικών στοιχείων που γίνονται δεκτά ενώπιον του επιληφθέντος εθνικού δικαστηρίου, ιδίως έγγραφα και όλα τα άλλα αντικείμενα που περιέχουν πληροφορίες, ανεξάρτητα από το μέσο στο οποίο αυτές είναι αποθηκευμένες».*
- 16 Αν εστιάσουμε στα έγγραφα αποδεικτικά στοιχεία, τα οποία αφορά η αίτηση κοινοποίησης στο πλαίσιο της υπό κρίση διαδικασίας, η αίτηση προσβάσεως στα αποδεικτικά στοιχεία αφορά εν προκειμένω έγγραφα τα οποία, όπως ζητήθηκαν, ενδέχεται να μην προϋπάρχουν, αλλά να απαιτούνται δυναμικώς εργασίες για την κατάρτισή τους (ομαδοποίηση και ταξινόμηση βάσει των παραμέτρων που έθεσε το αιτούν μέρος) εκ μέρους του καθού η αίτηση, οι οποίες υπερβαίνουν την απλή αναζήτηση και επιλογή ήδη υπαρχόντων εγγράφων ή την απλή διάθεση όλων των δεδομένων στο αιτούν μέρος, με τις απαραίτητες εγγυήσεις για τη διαφύλαξη του απορρήτου. Οι ως άνω εργασίες προϋποθέτουν την ανάγκη καταγραφής σε νέο έγγραφο, σε ψηφιακό ή άλλο μέσο, των πληροφοριών, των στοιχείων ή των δεδομένων που έχει στην κατοχή του ο καθού η αίτηση παροχής πληροφοριών.

- 17 Η ανάγκη να είναι προϋπάρχον το έγγραφο του οποίου ζητείται η κοινοποίηση φαίνεται να προκύπτει από τη διατύπωση του άρθρου 5, παράγραφος 1, και της αιτιολογικής σκέψεως 14 της οδηγίας 2014/104, όπου αναφέρεται ότι τα αποδεικτικά στοιχεία πρέπει να βρίσκονται υπό τον έλεγχο ή στην κατοχή του άλλου μέρους ή τρίτου, αναφορά η οποία ουσιαστικά επιβεβαιώνει την ανάγκη να πρόκειται για προϋπάρχον έγγραφο και όχι για έγγραφο που απαιτείται να καταρτιστεί ex novo. Η εν λόγω προϋπόθεση του «προϋπάρχοντος» φαίνεται να απορρέει επίσης από την αρχή της μη αοριστίας που προβλέπεται στο άρθρο 5, παράγραφος 2, και εξειδικεύεται στην αιτιολογική σκέψη 16 καθόσον αναφέρεται ότι «[ό]ταν η αίτηση κοινοποίησης αφορά κατηγορία αποδεικτικών στοιχείων, θα πρέπει να την προσδιορίζει βάσει κοινών γνωρισμάτων των συστατικών της στοιχείων όπως η φύση, το αντικείμενο ή το περιεχόμενο των εγγράφων των οποίων ζητείται η κοινοποίηση, ο χρόνος σύνταξής τους».
- 18 Τέλος, ο αποκλεισμός εγγράφων που καταρτίζονται ex novo μπορεί επίσης να συναχθεί από το γεγονός ότι η οδηγία αφορά την κοινοποίηση αποδεικτικών στοιχείων ή την πρόσβαση σε αυτά, εν προκειμένω έγγραφα, δεν αφορά όμως την κοινοποίηση ή την πρόσβαση σε πληροφορίες, στοιχεία ή δεδομένα που έχει υπό τον έλεγχό του το άλλο μέρος ή τρίτος. Πληροφορίες, [σελ. 8 του πρωτοτύπου] στοιχεία ή δεδομένα που, εν πάση περιπτώσει, προκειμένου να προσκομιστούν σε ένδικη διαδικασία πρέπει να καταγράφονται σε αποδεικτικό μέσο, που κατά κύριο λόγο είναι τα έγγραφα. Η δυνατότητα δημιουργίας αιθουσών δεδομένων στις οποίες ο αιτών θα μπορεί να έχει πρόσβαση, και οι οποίες συνήθως θα είναι εικονικές, λόγω του μεγάλου όγκου πληροφοριών, με τα αναγκαία μέτρα για τη διαφύλαξη του απορρήτου των δεδομένων και των πληροφοριών, συνάγεται από τις αρχές που διέπουν το άρθρο 5 της οδηγίας και το άρθρο 283bis του κώδικα πολιτικής δικονομίας. Με τις εν λόγω αίθουσες δεδομένων, ο αιτών θα έχει πρόσβαση σε όλα τα δεδομένα (ήδη υπάρχοντα έγγραφα) του καθού η αίτηση, χωρίς να απαιτείται η εκ μέρους του τελευταίου εκτέλεση εργασιών ομαδοποίησης και ταξινόμησης για την κατάρτιση νέου εγγράφου.
- 19 Βέβαια, υπάρχουν επιχειρήματα που συνηγορούν υπέρ μιας πιο διασταλτικής ερμηνείας, σύμφωνα με την οποία η κοινοποίηση ή πρόσβαση μπορεί επίσης να περιλαμβάνει τη δυνατότητα καταρτίσεως εγγράφων ex novo με δεδομένα, πληροφορίες ή στοιχεία του άλλου μέρους ή τρίτου.
- 20 Γενικώς, τυχόν περιορισμός του συστήματος κοινοποίησης αποδεικτικών στοιχείων θα μπορούσε να θίξει το δικαίωμα πλήρους αποζημίωσης καθώς και την αρχή της αποτελεσματικότητας. Επιπλέον, η ρύθμιση που περιλαμβάνεται στην οδηγία σχετικά με τα έξοδα και το κόστος της κοινοποίησης, ως στοιχείο της αρχής της αναλογικότητας προκειμένου να γίνει δεκτό το αίτημα κοινοποίησης, ενδέχεται να σημαίνει ότι ο καθού η αίτηση καλείται να εκτελέσει εργασίες, που συνεπάγονται έξοδα, οι οποίες υπερβαίνουν την απλή αναζήτηση και παράδοση προϋπαρχόντων εγγράφων και να φτάνουν μέχρι και την εκτέλεση καθηκόντων ταξινόμησης και ομαδοποίησης προϋπαρχόντων δεδομένων, στοιχείων ή πληροφοριών και, ως εκ τούτου, να επιτελεί έργο καταρτίσεως νέου εγγράφου.

- 21 Η απάντηση στο υποβαλλόμενο προδικαστικό ερώτημα είναι καθοριστικής σημασίας στο πλαίσιο της υπό κρίση υποθέσεως, δεδομένου ότι η αίτηση προσβάσεως στα αποδεικτικά στοιχεία (κοινοποίηση εγγράφων) που απευθύνεται στις εναγόμενες μπορεί να συνεπάγεται ότι οι τελευταίες δεν θα υποχρεωθούν απλώς να κοινοποιήσουν στο αιτούν μέρος τα ήδη υπάρχοντα έγγραφα, αλλά και έγγραφα καταρτισθέντα ex novo βάσει στοιχείων και πληροφοριών που βρίσκονται στη διάθεσή τους.
- 22 Ανεξαρτήτως του γεγονότος ότι κάθε αίτηση προσβάσεως σε αποδεικτικά στοιχεία πρέπει να κρίνεται υπό το πρίσμα της αρχής της αναλογικότητας, όπως προβλέπεται στο άρθρο 5 της οδηγίας και στο άρθρο 283bis του κώδικα πολιτικής δικονομίας, η απάντηση που θα δοθεί στο προδικαστικό ερώτημα είναι επίσης σημαντική δεδομένου ότι μπορεί να λειτουργήσει ως μέτρο σχετικά με την έννοια που θα προσλάβει η εν λόγω αναλογικότητα σε περίπτωση που το Δικαστήριο ταχθεί υπέρ μιας διασταλτικής ερμηνείας του άρθρου 5.
- 23 Κατόπιν όλων των ανωτέρω νομικών συλλογισμών, πρέπει να υποβληθεί στο Δικαστήριο το προδικαστικό ερώτημα που περιλαμβάνεται στο διατακτικό της παρούσας διατάξεως. **[σελ. 9 του πρωτοτύπου]**

ΔΙΑΤΑΚΤΙΚΟ

Πρώτον.– Αναστέλλει τη διαδικασία μέχρι τη έκδοση προδικαστικής αποφάσεως.

Δεύτερον.– Υποβάλλει στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

1) Έχει το άρθρο 5, παράγραφος 1, της οδηγίας 2014/104/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Νοεμβρίου 2014, σχετικά με ορισμένους κανόνες που διέπουν τις αγωγές αποζημίωσης βάσει του εθνικού δικαίου για παραβάσεις των διατάξεων του δικαίου ανταγωνισμού των κρατών μελών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την έννοια ότι η κοινοποίηση των σχετικών αποδεικτικών στοιχείων αναφέρεται μόνο σε ήδη υπάρχοντα έγγραφα τα οποία βρίσκονται υπό τον έλεγχο του εναγομένου ή τρίτου ή, αντιθέτως, το άρθρο 5, παράγραφος 1, καταλαμβάνει επίσης και τη δυνατότητα κοινοποίησεως εγγράφων τα οποία ο καθού η αίτηση παροχής πληροφοριών πρέπει να καταρτίσει ex novo, υποχρεούμενος προς τον σκοπό αυτόν να συγκεντρώσει ή να ταξινομήσει πληροφορίες, στοιχεία ή δεδομένα τα οποία βρίσκονται στην κατοχή του;

[παραλειπόμενα]

[παραλειπόμενα] [διεύθυνση του Δικαστηρίου, τελικές δικονομικές διατυπώσεις και υπογραφή του δικαστή]

[παραλειπόμενα]

[παραλειπόμενα] [σελ. 10 του πρωτοτύπου] [παραλειπόμενα] [διατυπώσεις σχετικά με την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα] [σελ. 11 του πρωτοτύπου]

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ